

2. Vzdelání a vzdělávání

Informace z oblasti vzdělání a vzdělávání jsou důležitou součástí charakteristik populace, především u mladé generace se jedná o zásadní téma. Na celostátní úrovni se řeší nutnost podpory vzdělávání, kvalitního školství či potřeba investic do vzdělání, protože vysoká úroveň vzdělání se následně odrazí v úspěšnosti celé společnosti.

Na základě dostupných dat je možné hodnotit na jedné straně vzdělanostní strukturu obyvatelstva, na druhé straně nabídku a využití sítě vzdělávacích zařízení. Údaje o vzdělanostním složení obyvatelstva v podrobné územní struktuře jsou k dispozici každých deset let ze Sčítání lidu, domů a bytů. Poslední sčítání se uskutečnilo v roce 2011. Zdrojem dat za školská zařízení jako jsou například počty škol, žáků nebo absolventů je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Republikové a krajské údaje jsou k dispozici v časové řadě až do nejaktuálnějšího školního roku 2016/2017, u nižších územních celků (okresy, správní obvody obcí s rozšířenou působností) jsou poslední dostupná data za školní rok 2015/2016.

Vzdělanost podle nejvyššího ukončeného vzdělání

Při sčítání lidu v roce 2011 žilo ve Středočeském kraji téměř 1,1 milionu obyvatel starších 15 let, z nichž třetina (33,6 %) měla střední vzdělání bez maturity (včetně vyučení). Druhou nejpočetnější skupinou byly osoby s úplným středním vzděláním s maturitou (28,2 %). Pořadí těchto dvou kategorií se ale lišilo v rámci jednotlivých pohlaví. Zatímco u mužů převažovali středoškoláci bez maturity (40,2 %) nad středoškoláky s maturitou (25,4 %), u žen tomu bylo naopak, středoškolaček s maturitou bylo více (30,9 %) než těch bez maturity (27,2 %). Třetí místo tvořilo obyvatelstvo se základním vzděláním (16,9 %), a to jak v případě mužů, tak i žen. Zastoupení žen s pouze základním vzděláním (včetně neukončeného) bylo výrazně vyšší (20,9 %) než mužů (12,8 %). Vysokoškoláků byla ve středočeské populaci starší 15 let více než desetina (11,5 %), přičemž u mužů se jednalo o vyšší podíl (12,1 %) než u žen (10,8 %). Ženy naopak vykázaly větší podíl (5,4 %) u vyššího odborného vzdělání a nástaveb než muži (3,1 %), v celém kraji bylo toto vzdělání zastoupeno 4,3 % osob 15letých a starších.

Tab. 2.1. Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let celkem	v tom		z toho věková skupina			Osoby ve věku 25–29 let podle pohlaví	
		muži	ženy	15–19	20–24	25–29	muži	ženy
Počet obyvatel	1 089 911	534 817	555 094	68 678	75 783	85 216	43 239	41 977
v tom (%):								
bez vzdělání	0,4	0,4	0,5	0,3	0,5	0,5	0,6	0,4
základní vč. neukončeného	16,9	12,8	20,9	77,3	10,6	7,2	8,3	6,1
střední vč. vyučení (bez maturity)	33,6	40,2	27,2	6,2	21,6	24,6	31,3	17,6
úplné střední s maturitou	28,2	25,4	30,9	5,5	51,5	35,4	32,5	38,5
nástavbové a vyšší odborné	4,3	3,1	5,4	0,1	3,7	6,6	4,7	8,5
vysokoškolské	11,5	12,1	10,8	x	6,7	18,6	14,3	23,0
nezjištěno	5,1	5,9	4,3	10,6	5,3	7,1	8,2	5,9

Vzdělanostní struktura obyvatelstva Středočeského kraje byla podobná celorepublikovým hodnotám. Nižší byly v kraji zaznamenány podíly obyvatel se základním a vysokoškolským vzděláním, naopak zastoupení středoškoláků v kraji bylo oproti republice vyšší, a to jak u středoškoláků s maturitou, tak i bez maturity.

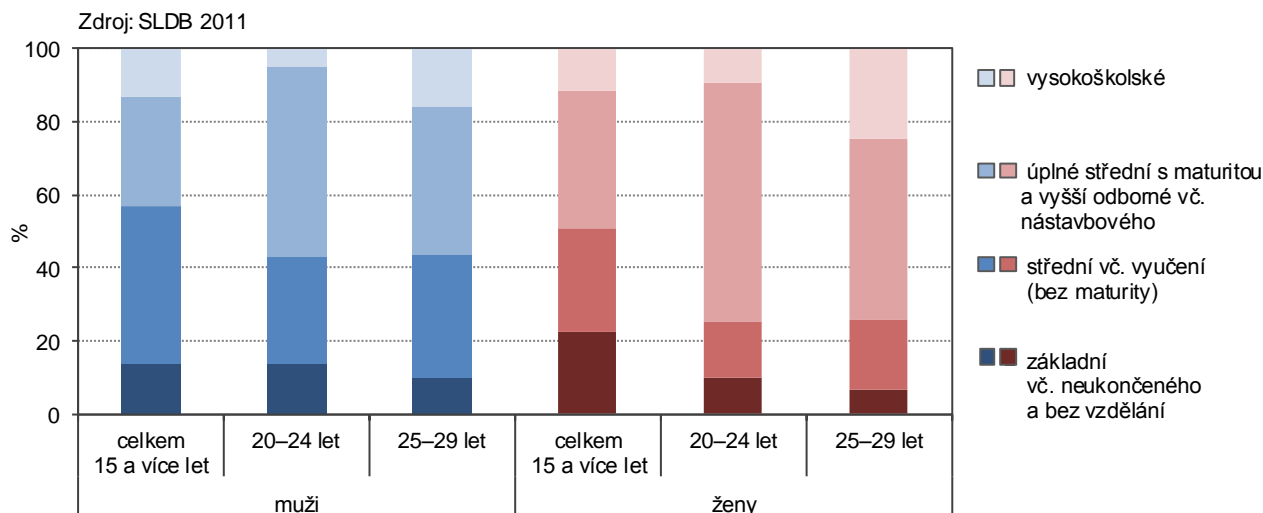
Mladá generace se podílela zásadním způsobem na zvyšování vzdělanostní struktury obyvatelstva kraje. Obecně platí, že mladší věkové kategorie vykazují vyšší úroveň vzdělání než starší obyvatelstvo, přičemž mladé věkové skupiny tvořily hlavní složku migrační vlny směřující do Středočeského kraje. Mezi osobami ve věku 25–29 let byl ve Středočeském kraji zaznamenán 18,6% podíl vysokoškoláků (oproti 11,5 % u všech osob starších 15 let), 6,6% podíl vyššího odborného a nástavbového vzdělání (oproti 4,3 % u všech osob starších 15 let) a 35,4% podíl středoškoláků s maturitou (oproti 28,2 % u všech osob starších 15 let). V této věkové kategorii vynikaly lepší vzdělanostní úrovně ženy oproti mužům. Mezi ženami v tomto věku bylo 23 % vysokoškolaček, mezi muži to bylo pouze 14,3 % vysokoškoláků. U žen i u mužů této věkové kategorie dominovaly osoby s úplným středním vzděláním s maturitou (38,5 % resp. 32,5 %). Na druhém místě byly v případě žen vysokoškolačky (23 %), zatímco u mužů to byli středoškoláci a vyučení bez maturity (31,3 %).

V mezikrajském srovnání vzdělanostní struktury osob ve věku 25–29 let vynikal Středočeský kraj zastoupením kategorií úplného středního vzdělání s maturitou, nástavbového a vyššího odborného vzdělání. Některou z těchto kategorií vzdělání mělo v kraji 42 % osob stejného věku, což bylo nejvíce mezi všemi kraji. Naopak

zastoupení vysokoškoláků bylo v této věkové kategorii podprůměrné, mezi kraji 4. nejnižší (18,6 %). Nižší zastoupení bylo zaznamenáno v krajích Karlovarském (10,9 %), Ústeckém (13,2 %) a Libereckém (17,3 %). Na opačné straně se umístilo hlavní město Praha (34,9 %) a Jihomoravský kraj (28,2 %). Třetí nejnižší (po Praze a Jihomoravském kraji) bylo zastoupení osob se středním vzděláním bez maturity a vyučených, a to 24,6 %. Mezi obyvateli ve věku mezi 25 a 29 lety bylo 7,7 % těch, kteří uvedli při sčítání lidu jako nejvyšší ukončené vzdělání základní včetně neukončeného (či byli bez vzdělání).

Graf 2.1. Obyvatelstvo Středočeského kraje ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání (ze zjištěných hodnot)

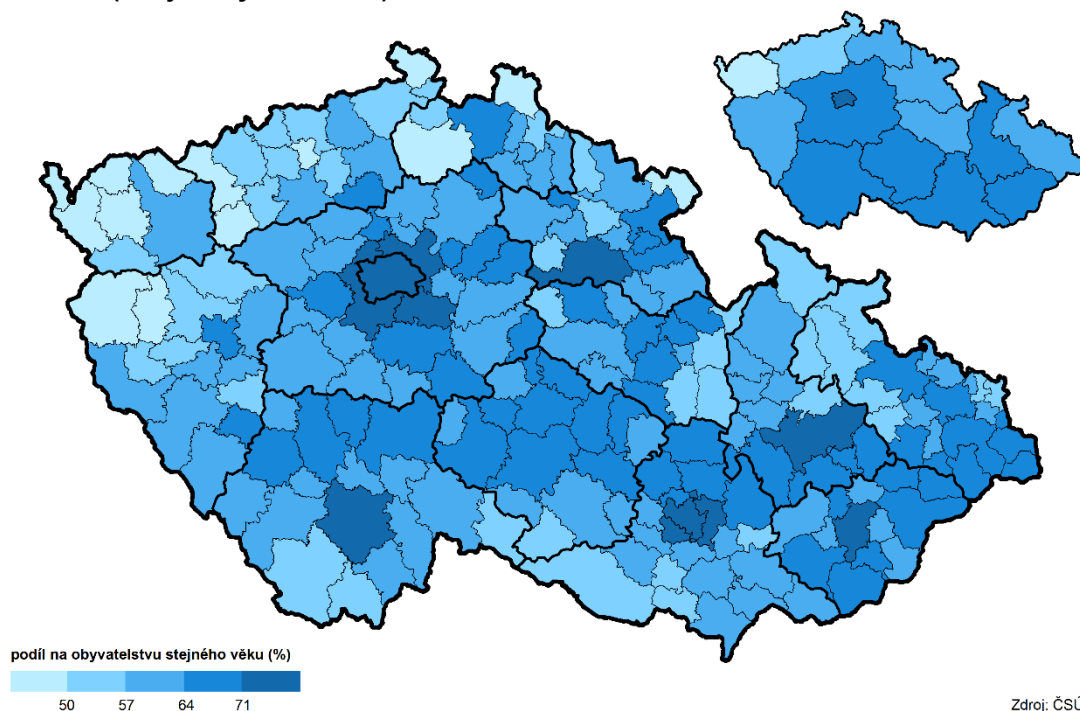

Výrazné rozdíly ve vzdělanostní struktuře obyvatelstva byly patrné při srovnání jednotlivých okresů kraje. Zřetelně se projevil vliv blízkosti Prahy, okresy s nejvyššími migračními přírůstky ležící v suburbanizační zóně vykázaly výrazně vyšší úroveň vzdělanosti než venkovské okresy na periferii kraje. V rámci suburbanizačního procesu docházelo ke stěhování obyvatel z hlavního města do jeho zázemí, přičemž se jednalo především o obyvatelstvo mladší a vzdělanější. Vzdělanostní struktura nově přistěhovaných mladých obyvatel byla výrazně vyšší než u tamního staršího obyvatelstva, a to se projevilo v celkovém zvýšení vzdělanostní struktury obyvatelstva daných oblastí. Konkrétně se jednalo o okresy Praha-západ a Praha-východ. Právě v těchto dvou okresech byla mladá generace nejvzdělanější, podíl vysokoškoláků ve věkové skupině 25–29 let zde přesáhl 20% hranici, v okrese Praha-západ tvořili vysokoškoláci dokonce více než čtvrtinu (27,6 %). Na opačném konci žebříčku stály okresy Mělník a Rakovník s 15,3% resp. 15,5% podílem vysokoškoláků.

V kategoriích úplného středního vzdělání s maturitou, nástavbového a vyššího odborného vzdělání osob ve věku 25–29 let dosáhly nejvyššího podílu okresy Benešov (45,9 %), Beroun (44,5 %) a Nymburk (44,4 %). Nejvyššího zastoupení v kategorii středního vzdělání bez maturity a vyučených bylo dosaženo v okrese Příbram (28,1 %). Nejvyšší podíl základního, neukončeného nebo žádného vzdělání vykázaly okresy Kladno a Rakovník, kde do některé z těchto kategorií spadla desetina osob ve věku 25–29 let.

Při územním členění kraje na správní obvody obcí s rozšířenou působností vykazovaly nejvyšší úroveň vzdělanosti mladé generace ve věku 25–29 let správní obvody Černošice a Říčany v zázemí hlavního města Prahy. Tyto dva správní obvody zaznamenaly nejvyšší podíl vysokoškoláků (27,6 % resp. 22,6 %) a nejnižší podíl osob se základním vzděláním a bez vzdělání (4,2 % resp. 5,3 %). Spolu se správním obvodem ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav patřily mezi deset správních obvodů s nejlepší vzdělanostní strukturou v rámci celé České republiky. Mezi správními obvody s nejnižší úrovní vzdělanosti patřily Slaný, Neratovice a Český Brod, v nichž mělo vysokoškolské vzdělání pouze 14,3 % obyvatel ve věku 25–29 let.

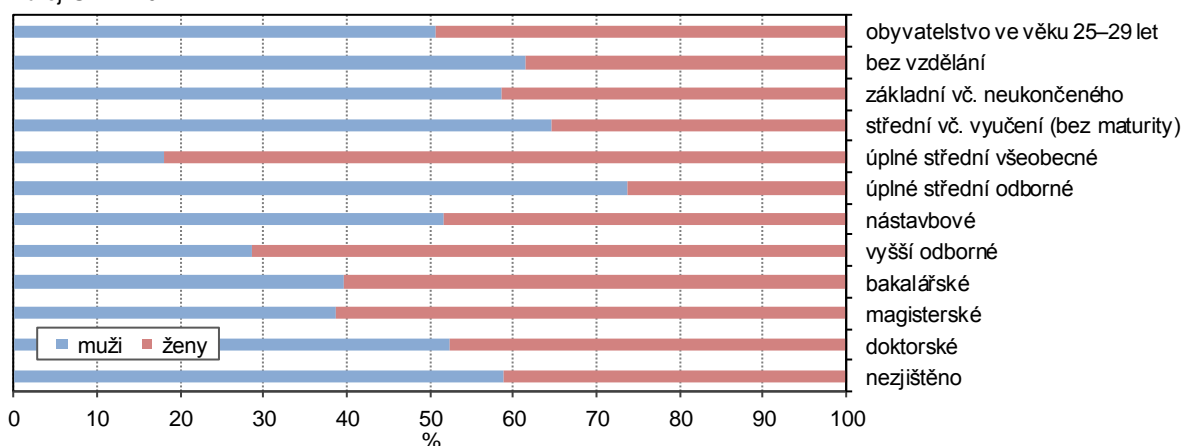
Kartogram 2.1. Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou, vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Zastoupení mužů a žen ve věku 25–29 let se v jednotlivých stupních nejvyššího ukončeného vzdělání výrazně lišilo. Muži převažovali nad ženami v nejnižších vzdělanostních kategoriích bez vzdělání (muži 61,6 %), u základního vzdělání včetně neukončeného (58,6 %) a středního vzdělání včetně vyučení bez maturity (64,7 %). Naopak v rámci vysokoškolského vzdělání bylo více žen (61 %) než mužů, nejvýrazněji v případě magisterského vzdělání. Pouze u doktorského vzdělání lehce převažovali muži nad ženami.

Graf 2.2. Zastoupení mužů a žen ve věku 25–29 let ve Středočeském kraji v jednotlivých stupních nejvyššího ukončeného vzdělání (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

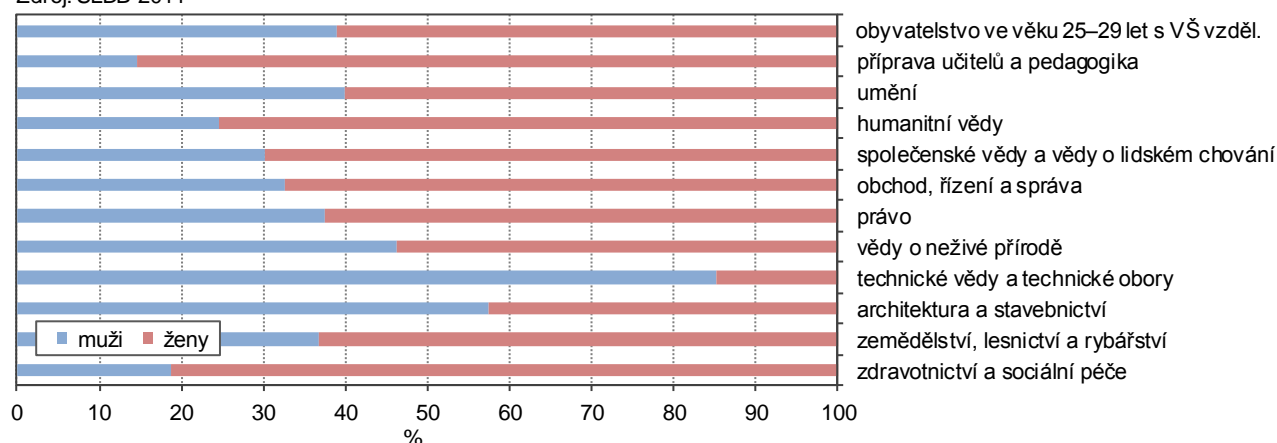
Doménou žen ve věku 25–29 let bylo úplně střední všeobecné vzdělání, v rámci této kategorie tvořily ženy 81,9 %. Výraznou převahu žen zaznamenala také kategorie vyššího odborného vzdělání (71,5 %). Muži naopak dominovali s 73,7% podílem v kategorii úplného středního odborného vzdělání.

Rozdíly byly patrné rovněž v zastoupení mužů a žen ve věku 25–29 let s vysokoškolským vzděláním v různých oborech. Ženy výrazně dominovaly nad muži v oborech „příprava učitelů a pedagogika“ (85,3 %), „zdravotnictví a sociální péče“ (81,3 %) a „humanitní vědy“ (75,4 %). Muži převažovali nad ženami pouze ve dvou oborech – „technické vědy a obory“ (85,2 %) a „architektura a stavebnictví“ (57,4 %).

Graf 2.3. Zastoupení mužů a žen ve věku 25–29 let ve Středočeském kraji s vysokoškolským vzděláním ve vybraných oborech (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Mateřské školy

Ve Středočeském kraji fungovalo ve školním roce 2016/2017 celkem 762 mateřských škol, které měly 2 188 tříd a které navštěvovalo 49 771 dětí. Během desetiletého období došlo ve Středočeském kraji k výraznému zvýšení počtu tříd a dětí v mateřských školách, nárůsty o 50 % resp. 47 % byly nejvyšší mezi všemi kraji. Situace byla ovlivněna vysokými migračními přírůstkami obyvatel, kdy se do kraje přistěhovali především mladí lidé zakládající v kraji své rodiny.

Tab. 2.2. Mateřské školy

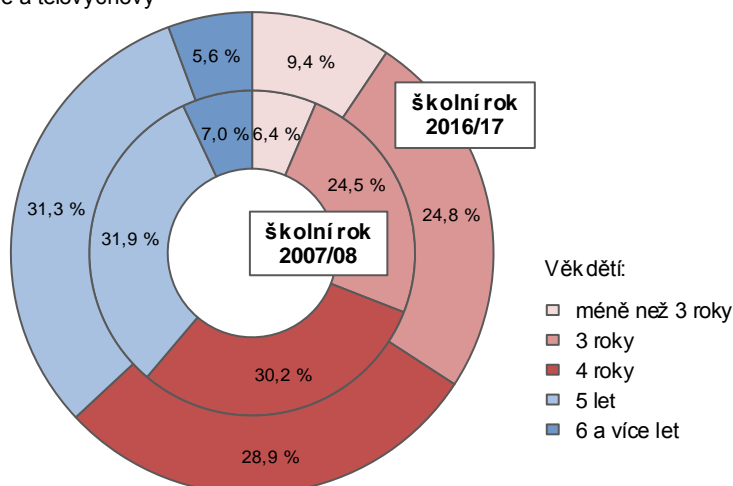
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Děti celkem	33 818	35 343	36 954	39 420	42 317	44 430	46 815	48 455	49 663	49 771
z toho dívky (%)	48,1	47,9	47,5	47,6	47,8	47,7	47,8	47,9	48,0	48,0
v tom ve věku (%):										
méně než 3 roky	6,4	6,6	7,3	7,4	6,7	5,9	6,2	7,3	8,5	9,4
3 roky	24,5	25,2	24,8	25,9	26,4	24,8	24,3	24,5	24,1	24,8
4 roky	30,2	30,5	30,6	29,2	30,5	31,9	30,8	30,5	30,1	28,9
5 let	31,9	30,6	30,8	31,3	29,9	31,5	32,6	32,1	31,4	31,3
6 a více let	7,0	7,1	6,4	6,3	6,5	5,9	6,1	5,6	5,9	5,6

Počet dětí v mateřských školách se v kraji zvýšil z 33 818 ve školním roce 2007/08 na 49 771 dětí v roce 2016/2017. Jednalo se o 47,2% nárůst, nejvyšší mezi všemi kraji, v rámci celé republiky došlo k nárůstu o 24,5 %. Největší zvýšení bylo patrné v kraji mezi lety 2011–2014, kdy se do umístění dětí do mateřské školy promítly nejvyšší počty narozených dětí z let 2008–2010.

Graf 2.4. Děti v mateřských školách podle věku ve Středočeském kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

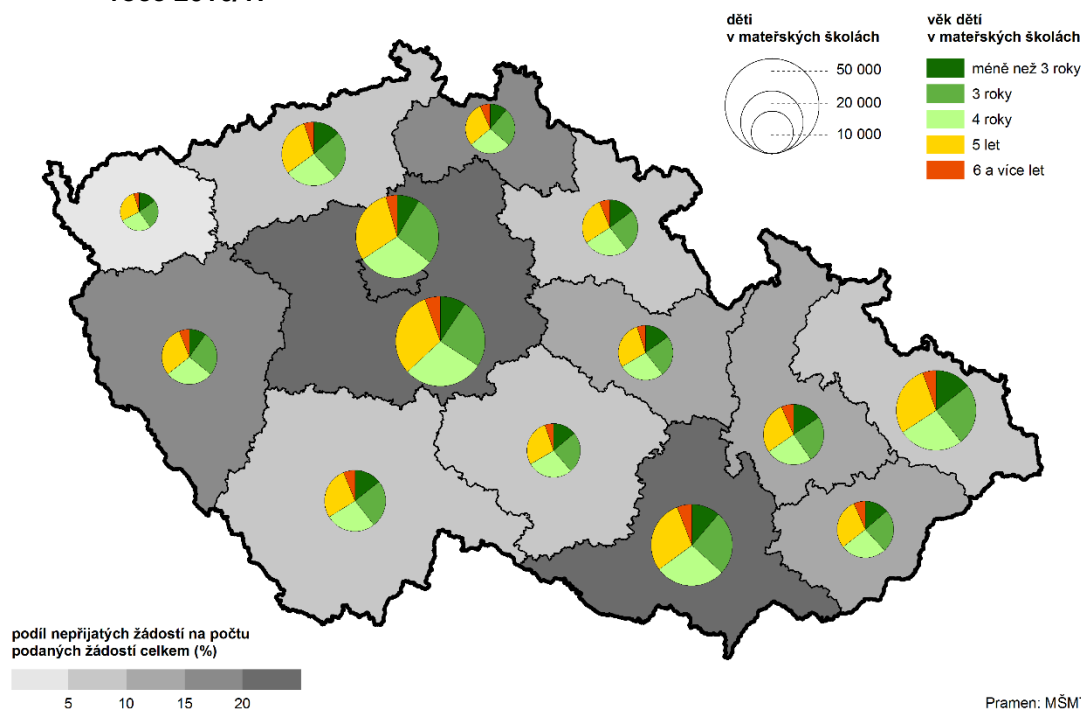

I přes velký nárůst počtu mateřských škol a tříd se především oblasti v těsném zázemí Prahy potýkaly s nedostatkem kapacit a umístění dětí do předškolního zařízení představovalo velký problém. To se projevilo vysokým podílem neuspokojených žádostí o umístění dítěte do mateřské školy. Ve Středočeském kraji byl tento podíl ve školním roce 2015/2016 třetí nejvyšší – 27,1 %, po Praze (34,3 %) a Jihomoravském kraji (33,7 %). Nejnižšího podílu bylo dosaženo v Karlovarském kraji, kde nebylo vyhověno pouze 3,7 % podaných žádostí o umístění dítěte do mateřské školy, celorepublikově se jednalo o 20,6 % žádostí.

Největší podíl dětí v mateřských školách tvořily ve školním roce 2016/2017 v kraji pětileté děti (31,3 %), následovaly děti čtyřleté (28,9 %) a tříleté (24,8 %). Podíly těchto tří věkových kategorií zůstávaly během sledovaného období podobné, změny byly zaznamenány především v dalších dvou okrajových věkových kategoriích – u nejmladších a nejstarších dětí. Zatímco před deseti lety převažovaly děti ve věku 6 a více let se 7% zastoupením oproti 2 letým dětem se 6,4% zastoupením, ve školním roce 2016/2017 převažovaly naopak nejmladší děti do dvou let (9,4 %) nad nejstaršími dětmi 6 a více let (5,6 %). I přestože došlo ve Středočeském kraji během posledních deseti let k nárůstu podílu nejmladších dětí do 2 let v mateřských školách, vykázal kraj po Praze druhou nejnižší hodnotu tohoto podílu v rámci republiky. Nejvyššího podílu bylo dosaženo v Olomouckém kraji (15,5 %), přičemž celostátní podíl činil 12,3 %.

Nejvíce mateřských škol bylo ve školním roce 2015/2016 soustředěno do zázemí hlavního města Prahy, do okresů Praha-východ (101) a Praha-západ (72). V těchto okresech zároveň došlo k největšímu (padesátiprocentnímu) nárůstu počtu mateřských škol během posledních deseti let. V případě počtu tříd a dětí se jednalo dokonce o více než dvojnásobný nárůst, který nebyl zaznamenán nikde jinde v rámci celé republiky.

Kartogram 2.2. Věková struktura dětí v mateřských školách a žádosti o přijetí podle krajů ve školním roce 2016/17

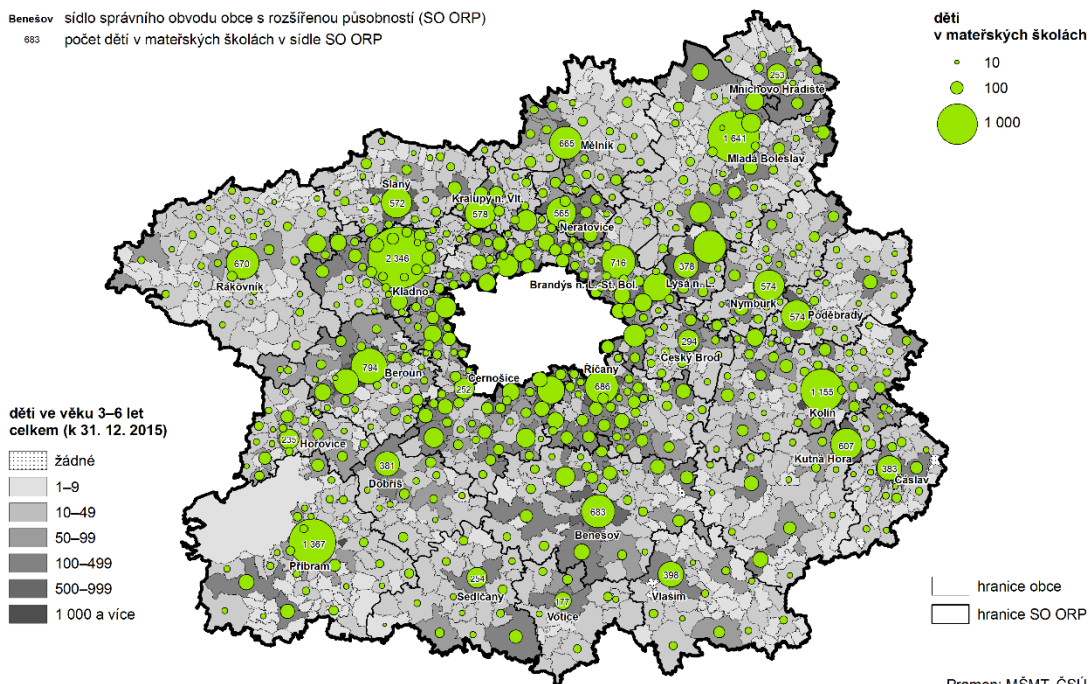
Zatímco byl při srovnání jednotlivých meziročních nárůstů během sledovaného desetiletého období zaznamenán největší meziroční nárůst počtu dětí mateřských škol v kraji o 7,3 % mezi školními roky 2010/2011 a 2011/2012, v okrese Praha-západ došlo o rok dříve dokonce k nárůstu o 20 %.

Nejméně vzrostl počet tříd a dětí v období mezi školními roky 2006/2007 a 2015/2016 v okrese Kutná Hora (o 17,9, resp. 23,1 %). V tomto období byly v rámci všech okresů zaznamenány celkem tři meziroční poklesy počtu dětí v mateřských školách – dva v okrese Rakovník a jeden v okrese Kladno.

Nejvíce dětí bylo ve školním roce 2015/2016 umístěno ve školkách okresu Praha-východ (7 187). Společně s okresem Praha-západ se tyto dva okresy podílely jednou čtvrtinou na celkovém počtu dětí mateřských škol kraje. Nejméně dětí vykázal okres Rakovník (1 991).

Kartogram 2.3. Děti v mateřských školách podle obcí Středočeského kraje ve školním roce 2015/16

Základní školy

Ve Středočeském kraji bylo ve školním roce 2016/2017 celkem 549 základních škol, v nich 5 834 tříd a celkem je navštěvovalo 120 393 žáků. Středočeský kraj byl jedním z pěti krajů, kde došlo během desetiletého období k nárůstu počtu základních škol, v Praze a Středočeském kraji byl tento nárůst největší. Počet žáků základních škol se zvýšil v deseti krajích, nejvíce rovněž v Praze (o 27,2 %) a Středočeském kraji (o 24,8 %). Do školního roku 2009/2010 však docházelo k poklesu počtu dětí v základních školách, od roku 2010/2011 už ale probíhal neustálý růst s největší intenzitou v letech 2014–2016, což odpovídalo nejvyšším počtům narozených dětí z let 2008–2010.

Tab. 2.3. Základní školy

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

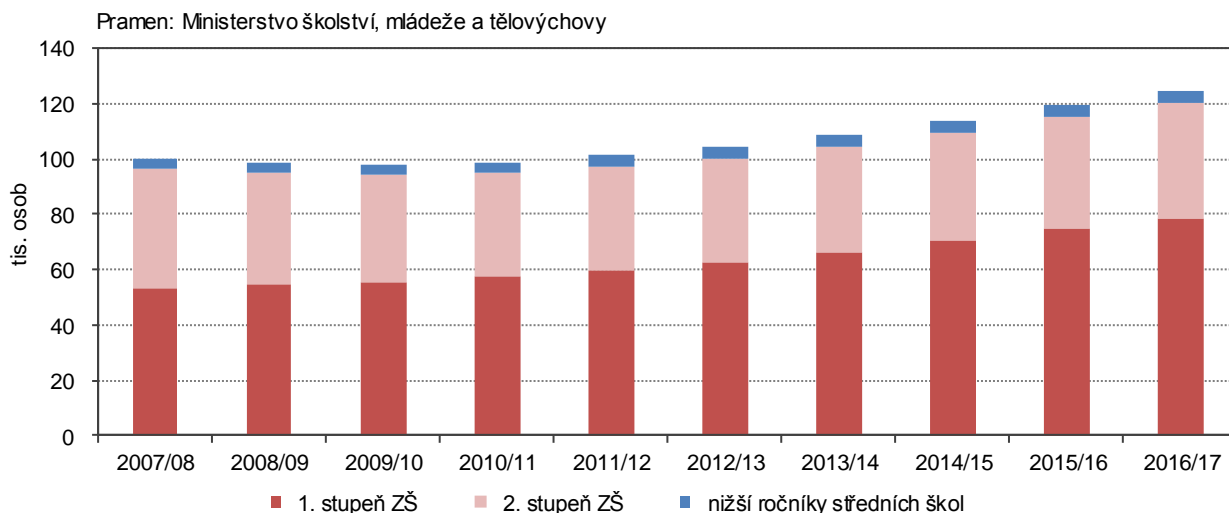
	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	96 442	94 719	93 988	94 809	97 190	100 349	104 329	109 650	115 005	120 393
z toho dívky (%)	48,3	48,3	48,3	48,4	48,5	48,5	48,4	48,4	48,4	48,6
v tom (%):										
na 1. stupni	55,2	57,4	59,3	60,6	61,7	62,5	63,4	64,2	64,9	64,9
na 2. stupni	44,8	42,6	40,7	39,4	38,3	37,5	36,6	35,8	35,1	35,1
Nově přijatí do 1. ročníku	10 985	11 449	11 797	12 204	13 225	13 887	14 913	16 124	16 329	16 476
z toho ve věku 7 a více let (%)	20,2	20,9	21,6	20,3	20,4	21,0	18,5	17,6	18,5	19,7
Žáci, kteří ukončili povinnou školní docházku na ZŠ	12 193	11 396	10 209	9 330	9 096	9 217	9 280	9 466	9 644	.
Žáci, kteří přešli do středních škol ¹⁾	1 092	1 099	1 158	963	1 035	1 169	1 125	1 106	1 175	.

¹⁾ v plnění povinné školní docházky pokračují v nižších ročnících oborů víceletých gymnázií a oboru tanec 8letých konzervatoří

Nárůst nově přijatých žáků způsobil změny v rozložení žáků na prvním a druhém stupni ve prospěch prvního stupně. Zatímco ve školním roce 2007/2008 byl podíl dětí na prvním stupni 55,2 % a na druhém stupni 44,8 %, v roce 2016/2017 vzrostl podíl prvního stupně na téměř dvě třetiny (64,9 %) a byl mezi kraji nejvyšší. Počet nově přijatých žáků do 1. ročníku rostl v celém desetiletém období, ve školním roce 2016/2017 se jednalo o téměř 16,5 tisíce žáků oproti necelým 11 tisícům v roce 2007/2008. Podíl nově přijatých dětí s odloženou školní docházkou (ve věku 7 let a starších) se v celém sledovaném období pohyboval kolem jedné pětiny (19,7 % ve školním roce 2016/2017). Zvýšila se také hodnota ukazatele průměrného počtu dětí na jednu třídu, ve Středočeském kraji šlo o největší nárůst mezi všemi kraji. Zatímco ve školním roce 2007/2008 patřil

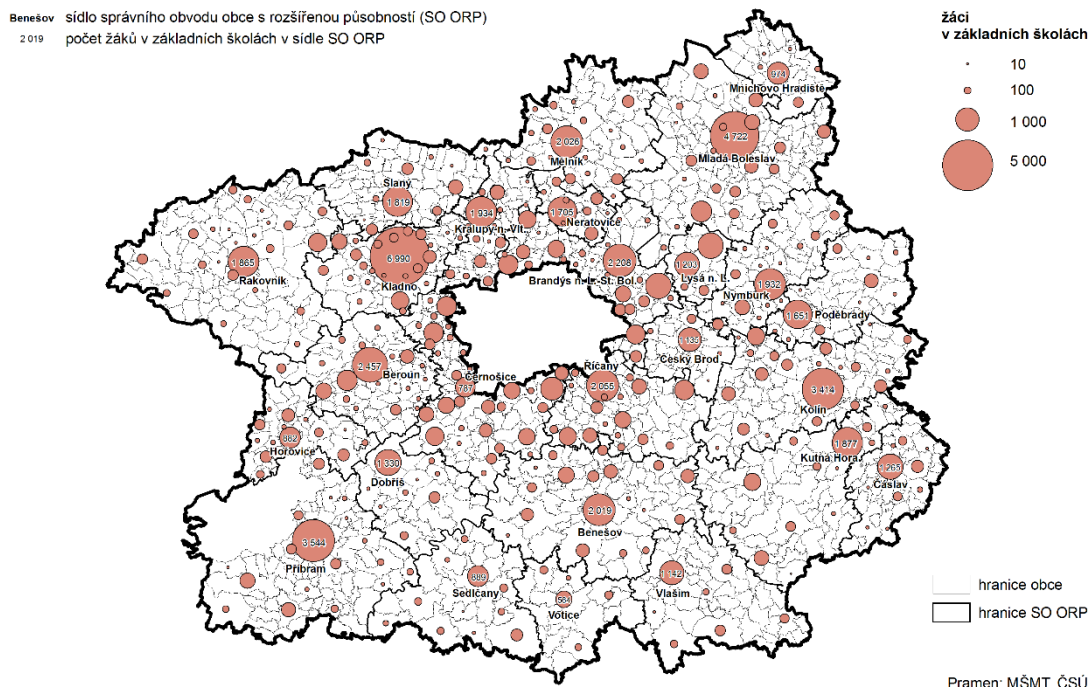
Středočeský kraj mezi kraje s nejnižší hodnotou (19,3), v roce 2016/2017 vykázal po Praze druhou nejvyšší hodnotu (20,6).

Graf 2.5. Žáci plnící povinnou školní docházku podle druhu školy ve Středočeském kraji

Povinnou školní docházku mohou žáci plnit kromě základní školy dále na nižších stupních víceletých gymnázií nebo v oboru tanec na 8letých konzervatořích (konzervatoř se ale ve Středočeském kraji nenachází). Každoročně přešlo ve Středočeském kraji na víceletá gymnázia zhruba tisíc žáků, v posledním sledovaném školním roce 2016/2017 to bylo nejvíce – 1 175 žáků. Počet žáků studujících obory víceletých gymnázií se pohyboval každoročně kolem 4 tisíc, v roce 2016/2017 se jednalo o 4 341 žáků. Podíl žáků studujících obory víceletých gymnázií na celkovém počtu žáků plnících povinnou školní docházku se během posledních deseti let postupně snižoval z hodnoty 4 % v roce 2007/2008 na 3,5 % v roce 2016/2017. To byla čtvrtá nejnižší hodnota mezi všemi kraji, oproti tomu nejvyšší podíl studentů víceletých gymnázií a konzervatoř vykázala Praha (8 %).

Kartogram 2.4. Žáci v základních školách podle obcí Středočeského kraje ve školním roce 2015/16

K největšímu nárůstu počtu žáků základních škol mezi školními roky 2007/2008 a 2016/2017 došlo v okresech Praha-západ (60,3 %) a Praha-východ (58,6 %), což bylo nejvíce jak v rámci kraje, tak i celé republiky. Pouze tyto dva okresy v zázemí hlavního města zaznamenaly v celém sledovaném období meziroční nárůsty. Ostatní okresy vykázaly na počátku tohoto období poklesy počtu žáků, nejdéle okres Kutná Hora, kde k poklesům docházelo až do školního roku 2011/2012. Od školního roku 2012/2013 už probíhal nárůst počtu žáků základních škol ve všech okresech kraje. Pouze okres Kutná Hora spolu s okresem Píbram vykázaly nižší počet žáků na konci sledovaného období oproti jeho začátku.

Střední školy

Ve školním roce 2016/2017 studovalo ve Středočeském kraji na 153 středních školách celkem 39 885 studentů. I přestože počet středních škol zůstával po celé desetileté období podobný (pohyboval se kolem 150 škol), počet studentů klesl o více než deset tisíc ze 49 932 studentů zaznamenaných ve školním roce 2007/2008. K poklesu počtu studentů středních škol docházelo ve všech krajích, přičemž ve Středočeském kraji byl pokles (o jednu pětinu) po Praze druhý nejnižší. V celém sledovaném období docházelo k poklesu počtu nově přijatých žáků do 1. ročníku, zatímco ve školním roce 2007/2008 bylo na střední školu přijato 14 423 studentů, v roce 2016/2017 to bylo jen 10 939. Snížil se rovněž počet absolventů z 10 986 na 7 372. Většina žáků (93,6 %) studovala střední školu v denní formě vzdělávání, tento podíl zůstával během desetiletého období zhruba stejný. Po krajích Vysočina (92,4 %) a hlavní město Praha (92,1 %) se jednalo ve Středočeském kraji o třetí nejnižší podíl.

Tab. 2.4. Střední školy

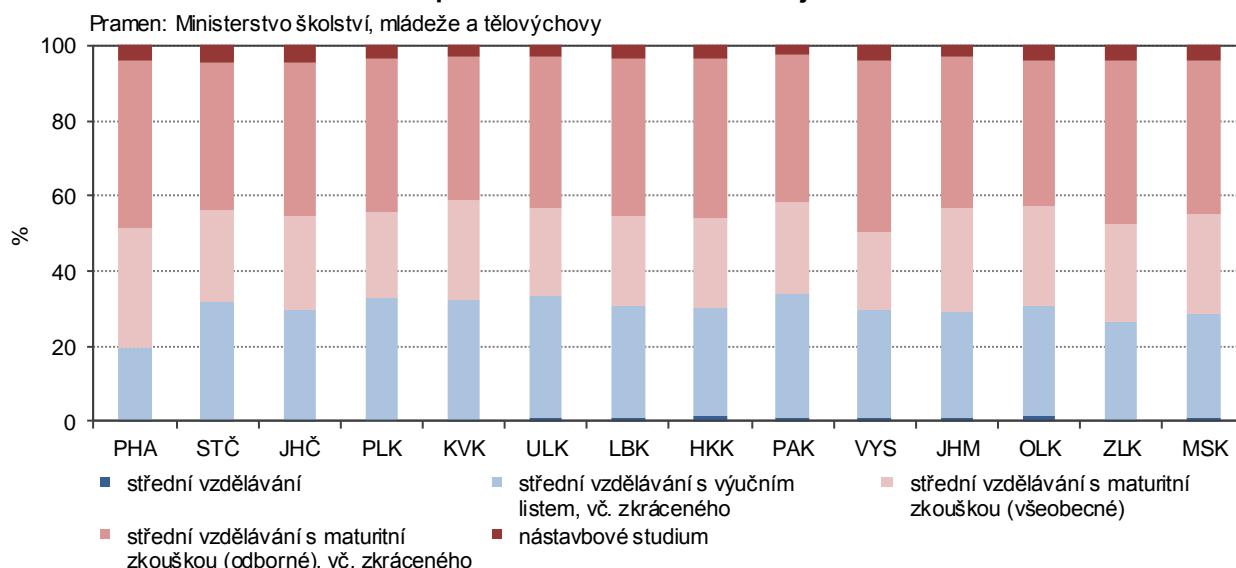
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	49 932	50 156	49 531	48 014	45 391	43 145	41 866	41 138	40 067	39 885
z toho dívky (%)	49,4	49,5	49,3	49,5	49,4	49,3	49,5	49,9	49,6	49,4
z toho v denní formě vzdělávání (%)	94,0	93,3	93,2	92,6	92,8	93,2	93,0	92,6	93,7	93,6
v tom podle druhu vzdělávání (%):										
střední vzdělávání	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,6	0,7	0,7
střední vzdělávání s výučním listem ¹⁾	23,0	22,3	22,2	22,1	22,2	23,1	22,8	22,4	22,6	22,3
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (všeobecné)	26,0	25,9	25,9	26,1	26,8	27,7	28,6	29,4	30,3	31,1
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) ¹⁾	42,5	42,8	42,9	42,3	41,9	41,1	40,8	40,9	40,2	40,6
nástavbové studium	8,2	8,8	8,7	9,1	8,7	7,6	7,3	6,7	6,1	5,4
Nově přijatí do 1. ročníku	14 423	14 609	13 793	12 910	11 966	11 749	11 868	11 680	10 887	10 939
Absolventi	10 986	10 881	10 512	9 761	9 573	9 261	8 419	8 014	7 372	.
v tom podle druhu vzdělávání (%):										
střední vzdělávání	0,5	0,4	0,2	0,3	0,5	0,6	0,5	0,9	0,7	.
střední vzdělávání s výučním listem ¹⁾	28,2	27,5	27,1	29,4	28,8	28,8	30,2	30,4	31,1	.
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (všeobecné)	19,3	19,7	19,5	21,6	21,2	21,9	22,2	22,6	24,4	.
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) ¹⁾	40,7	40,9	41,8	40,7	40,6	40,9	40,4	41,4	39,1	.
nástavbové studium	11,3	11,5	11,4	8,0	8,9	7,8	6,7	4,7	4,7	.

¹⁾ včetně zkráceného studia

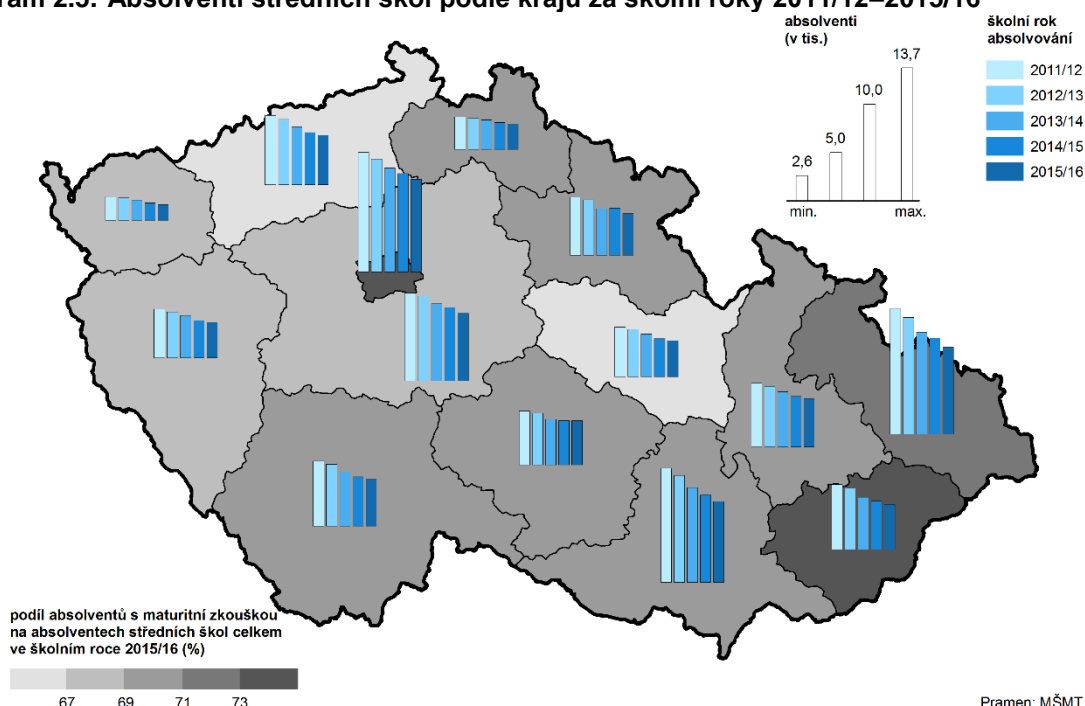
Během desetiletého období došlo v kraji k proměně struktury druhů středoškolského vzdělávání. Přibližně stejný podíl si zachovalo pouze střední vzdělávání s výučním listem, to tvořilo 22,3 % ve školním roce 2016/2017. Ke zvýšení došlo u středního vzdělávání všeobecného s maturitou, u něhož narostl podíl během desetiletého období z 26 % na 31,1 %. Pokles byl naopak zaznamenán u vzdělání odborného s maturitou a u nástavbového studia. Podíl středního odborného vzdělávání s maturitou poklesl mezi školními roky 2007/2008 a 2016/2017 ze 42,5 % na 40,6 %, i přesto však zůstala tato forma studia v rámci středoškolského studia nejčastější. Během desetiletého období se v kraji snížil rovněž podíl nástavbového studia z 8,2 % na 5,4 %. Struktura středoškolských studentů podle druhu studia odpovídala i struktura absolventů – ve školním roce 2015/2016 byli dvěma pětinaми zastoupeni absolventi odborného vzdělávání s maturitou (39,1 %), následovali absolventi s výučním listem (31,3 %) a čtvrtina středoškolských absolventů měla všeobecné vzdělání s maturitou (24,4 %). Při mezikrajském srovnání se podíl absolventů s maturitní zkouškou na celkovém počtu absolventů středních škol pohyboval mezi 66,1 % v Pardubickém kraji a 80,6 % v Praze. Ve Středočeském kraji mělo maturitní zkoušku 68,2 % absolventů, což byla v rámci všech krajů pátá nejnižší hodnota.

Graf 2.6. Absolventi středních škol podle druhu vzdělávání a krajů ve školním roce 2015/16

Středočeský kraj patřil mezi kraje s nadprůměrným podílem středního vzdělání s výučním listem – a to jak v případě nově přijatých studentů (čtvrtá nejvyšší hodnota mezi kraji), tak i absolventů (pátá nejvyšší hodnota). Naopak podíl nově přijatých žáků do prvního ročníku odborného vzdělávání s maturitou byl ve Středočeském kraji nejnižší, v případě absolventů tohoto druhu středního vzdělávání pak třetí nejnižší. Nejvyšších podílů dosáhly kraje Pardubický v případě absolventů s výučním listem, hlavní město Praha v případě všeobecného vzdělání s maturitou a Vysočina v případě odborného vzdělání s maturitou. U nástavbového vzdělání absolventů dosáhl kraj nejvyššího podílu.

Kartogram 2.5. Absolventi středních škol podle krajů za školní roky 2011/12–2015/16

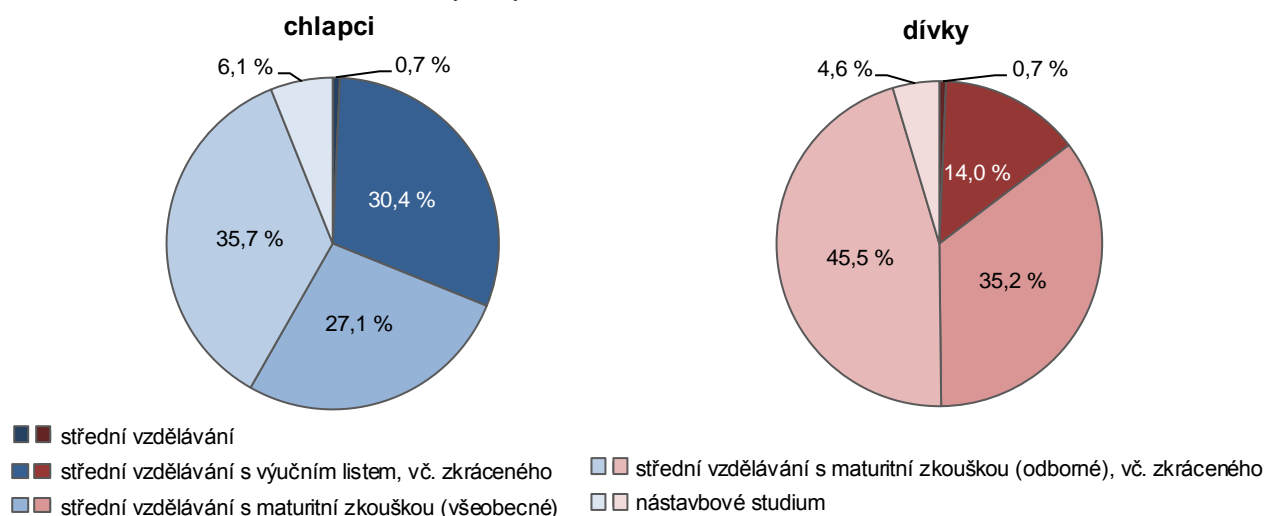

Výrazné rozdíly byly patrné ve struktuře podle druhu studia v rámci jednotlivých pohlaví. Zatímco u dívek se ve školním roce 2016/2017 na prvním místě umístilo odborné vzdělání s maturitou (45,5 %) a na druhém místě všeobecné vzdělání s maturitou (35,2 %), u chlapců stálo na prvním místě s nižším podílem (35,7 %) rovněž odborné vzdělání s maturitou, druhé místo ale obsadilo vzdělání s výučním listem s více než dvojnásobným podílem (30,4 %) než v případě dívek (14 %). Nástavbové studium bylo více zastoupeno u chlapců (6,1 %) než u dívek (4,6 %).

Graf 2.7. Žáci středních škol podle pohlaví a druhu vzdělávání ve Středočeském kraji ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Z hlediska věkového složení žáků středních škol docházelo během desetiletého období v denní formě studia k poklesu podílu hlavní složky žáků ve věku 15–19 let (z 88,5 na 82,7 %) a k nárůstům podílů mladších i starších žáků. V ostatních formách vzdělávání došlo k poklesu podílu starších studentů (nad 25 let) z 80 % na 74,2 %, zatímco podíl mladších studentů ve věku 20–24 let se zvýšil z 16,4 % na 19 %.

Tab. 2.5. Střední školy – žáci podle formy vzdělání a věku

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci v denní formě vzdělávání	46 958	46 783	46 148	44 463	42 117	40 222	38 955	38 079	37 534	37 328
v tom ve věku (%):										
do 14 let	7,5	7,3	7,5	7,8	8,3	8,9	9,5	10,1	10,3	10,3
15–19 let	88,5	88,6	88,0	87,0	85,6	83,9	82,2	82,0	81,8	82,7
20–24 let	3,7	3,5	3,9	4,5	5,1	5,7	6,4	6,2	5,9	5,4
25 let a starší	0,3	0,6	0,7	0,7	1,0	1,4	1,9	1,7	2,0	1,7
Žáci v ostatních formách vzdělávání	2 974	3 373	3 383	3 550	3 274	2 923	2 911	3 058	2 533	2 556
z toho ve věku (%):										
20–24 let	16,4	17,7	15,4	18,4	17,4	17,3	19,8	18,2	18,7	19,0
25 let a starší	80,0	77,4	76,9	78,3	78,6	79,2	77,1	78,4	74,6	74,2

V rámci okresů Středočeského kraje bylo nejvíce studentů středních škol soustředěno do okresů s největšími městy – Kladno a Mladá Boleslav. V těchto dvou okresech studovala ve školním roce 2015/2016 více než čtvrtina středoškolských žáků kraje. V okrese Kladno se jednalo o 5 710 žáků (14,3 % žáků středních škol kraje) a v okrese Mladá Boleslav to bylo 5 604 žáků (14,0 %). Nejméně středoškolských studentů bylo soustředěno do okresu Praha-západ (1,4 %).

V rámci okresů byly zaznamenány rozdíly v zastoupení denní formy vzdělávání mezi středoškolskými studenty. Nejvíce využívali denní formu vzdělávání žáci středních škol na Rakovnicku (99,1 %), naopak nejméně v okrese Praha-západ (84,9 %). Ve všech okresech Středočeského kraje kromě okresu Praha-východ převažovali studenti oborů odborného vzdělávání nad studenty oborů všeobecného vzdělávání. Nejvyššího podílu žáků odborného vzdělávání bylo ve školním roce 2016/2017 dosaženo v okrese Kolín – 72,0 %. Nejméně bylo odborné vzdělávání zastoupeno v okrese Praha-východ, a to byl zároveň jediný okres, kde byl podíl žáků oborů všeobecného vzdělávání (54,6 %) vyšší než podíl vzdělávání odborného (43,6 %).

Nástavbové studium bylo nejvíce zastoupeno v okrese Praha-západ, kde ho studovalo 14,4 % středoškolských žáků okresu. Naopak nejnižšího podílu bylo dosaženo v okrese Praha-východ, kde pouze 1,9 % středoškoláků bylo zapsáno ve školním roce 2015/2016 na nástavbové studium.

Ve Středočeském kraji sídlilo ve školním roce 2016/2017 celkem 35 gymnázií, studovalo v nich 12 404 žáků. Gymnázia byla jediným druhem středních škol, která zaznamenala v průběhu sledovaného desetiletého období meziroční nárůsty počtu žáků. Do školního roku 2012/2013 ještě docházelo ke slabému poklesu počtu

žáků, od roku 2013/2014 už však počet žáků rostl. Podíl žáků gymnázií na celkovém počtu žáků středních škol se tak během desetiletého období zvýšil z 26 % na 31,1 %. V případě absolventů se jednalo o nárůst z 19,3 % na 24,4 %.

Tab. 2.6. Střední školy vyučující obory gymnázií

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

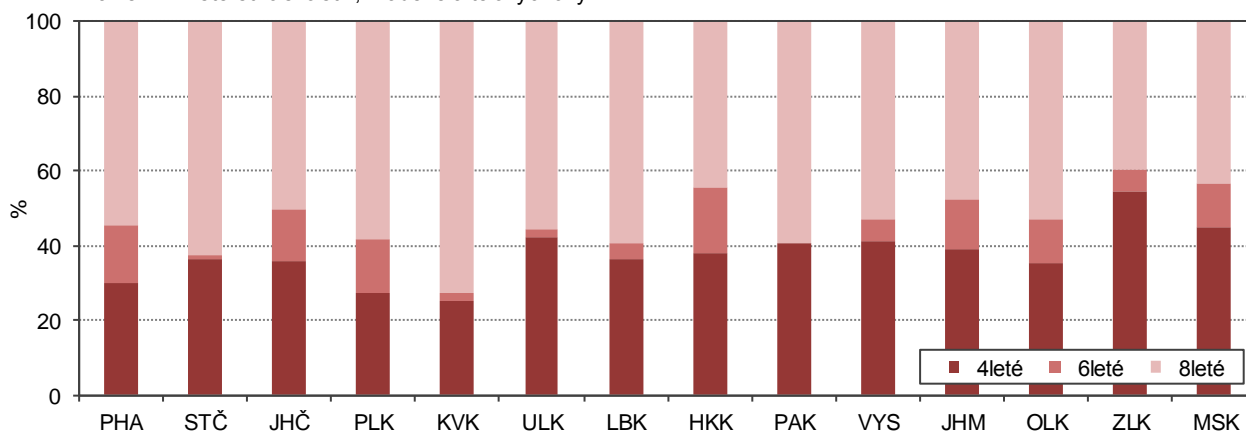
	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	12 987	12 972	12 807	12 554	12 179	11 958	11 977	12 094	12 158	12 404
z toho dívky (%)	57,9	57,7	57,4	57,0	56,6	56,3	56,2	56,4	56,2	55,9
z toho v denní formě vzdělávání (%)	99,8	99,7	99,8	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom podle délky vzdělávání (%):										
4 roky	41,3	41,5	41,1	40,1	38,2	36,9	36,4	36,4	36,0	36,1
6 let	1,3	1,3	1,2	1,3	1,3	1,1	1,1	1,0	0,9	1,1
8 let	57,4	57,2	57,7	58,5	60,5	61,9	62,4	62,6	63,1	62,8
Nově přijatí do 1. ročníku	2 308	2 348	2 246	2 135	2 101	2 122	2 289	2 226	2 147	2 278
Absolventi	2 115	2 148	2 051	2 107	2 031	2 028	1 872	1 812	1 799	.
v tom podle délky vzdělávání (%):										
4 roky	59,3	61,0	58,7	60,7	60,5	56,4	55,8	55,2	55,6	.
6 let	1,2	1,2	1,0	1,2	1,3	1,2	1,3	1,4	0,8	.
8 let	39,5	37,8	40,4	38,1	38,2	42,4	42,9	43,4	43,6	.

Zatímco v rámci všech středních škol byl podíl chlapců a dívek vyrovnaný, gymnázia se vyznačovala vyšším podílem dívek. Postupně však docházelo ke stírání rozdílu v zastoupení chlapců a dívek, mezi školními roky 2007/2008 a 2016/2017 se podíl dívek snížil z 57,9 % na 55,9 %.

V posledních šesti letech studovali všichni žáci středočeských gymnázií v denní formě studia. Každoročně bylo ve Středočeském kraji do prvního ročníku přijato přibližně 2,2 tisíc žáků. Počet absolventů se snížil z 2,1 tisíce ve školním roce 2007/2008 na 1,8 tisíce v roce 2016/2017.

Graf 2.8. Žáci gymnázií podle délky vzdělávání a krajů ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Nejvíce žáků studovalo ve Středočeském kraji v osmileté formě studia, jejich podíl na celkovém počtu žáků gymnázií se během desetiletého období zvýšil z 57,4 % na 62,8 % ve školním roce 2016/2017. To byl mezi kraji druhý nejvyšší podíl (po kraji Karlovarském). V absolutních počtech se jednalo o plynulý nárůst počtu žáků osmiletých gymnázií ze 7,5 tisíce na 7,8 tisíce. Podíl žáků čtyřletého studia tím pádem poklesl, snížil se ze 41,3 % na 36,1 %. V absolutních počtech se jednalo o pokles z 5,4 tisíce žáků na 4,5 tisíce, přičemž v posledních pěti letech se už pokles zastavil a změnil se na kolísání kolem 4,4 tisíce žáků.

Šestiletá délka studia na gymnáziích byla ve Středočeském kraji pouze okrajově zastoupena, ve školním roce 2016/2017 studovalo tuto formu pouze 132 žáků. Podíl této délky studia byl mezi kraji druhý nejnižší (po Pardubickém kraji).

V rámci okresů byla gymnázia rovnoměrně rozložena, v každém okrese se nacházela 2 až 3 gymnázia, nejvíce škol tohoto typu sídlilo v okrese Praha-východ (5) a Příbram (4). Tyto dva okresy spolu s okresem Kladno vykázaly zároveň nejvyšší počty studentů gymnázií.

Ve školním roce 2016/2017 studovalo obory odborného vzdělávání na středních školách Středočeského kraje celkem 25 347 žáků, jejich počet se snížil z 32 863 ve školním roce 2007/2008. Během desetiletého období se snížil rovněž počet nově přijatých žáků do prvního ročníku z 10 015 na 7 557 a počet absolventů klesl z 7 631 v roce 2016/2017 na 5 227 v roce 2015/2016. Pokles žáků studující obory odborného vzdělávání byl zaznamenán ve všech krajích, přičemž 22,9% pokles ve Středočeském kraji mezi školními roky 2007/2008 a 2016/2017 byl po Praze a Pardubickém kraji třetí nejnižší.

Tab. 2.7. Střední školy vyučující obory odborného vzdělávání a obory nástavbového studia

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Obory odborného vzdělávání										
Žáci celkem	32 863	32 795	32 401	31 110	29 259	27 905	26 833	26 273	25 451	25 347
z toho dívky (%)	46,8	46,9	46,4	47,0	46,9	46,5	47,0	47,5	47,2	46,8
z toho v denní formě vzdělávání (%)	96,9	96,8	96,9	96,4	96,2	95,8	95,2	94,1	95,2	94,3
Nově přijatí do 1. ročníku	10 015	9 934	9 458	8 631	7 960	8 001	7 991	8 037	7 541	7 557
Absolventi	7 631	7 487	7 260	6 873	6 688	6 512	5 986	5 827	5 227	.
v tom podle druhu vzdělávání (%):										
střední vzdělávání	0,8	0,5	0,2	0,4	0,7	0,9	0,7	1,2	1,0	.
střední vzdělávání s výučním listem ¹⁾	40,6	40,0	39,2	41,8	41,2	40,9	42,5	41,8	43,8	.
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) ¹⁾	58,6	59,5	60,6	57,8	58,1	58,2	56,8	56,9	55,1	.
Obory nástavbové studia										
Žáci celkem	4 082	4 389	4 323	4 350	3 953	3 282	3 056	2 771	2 458	2 134
z toho dívky (%)	43,6	44,8	46,5	46,1	45,9	46,8	45,0	44,1	42,0	42,7
z toho v denní formě vzdělávání (%)	52,5	47,6	45,4	44,7	45,2	47,0	46,5	46,2	46,7	47,9
Nově přijatí do 1. ročníku	2 100	2 327	2 089	2 144	1 905	1 626	1 588	1 417	1 199	1 104
Absolventi	1 240	1 246	1 201	781	854	721	561	375	346	.

¹⁾ včetně zkráceného studia

Středočeský kraj zaznamenal ve školním roce 2016/2017 mezi kraji čtvrtý nejvyšší podíl žáků středního vzdělávání s výučním listem na celkovém počtu žáků středního odborného vzdělávání (35,1 %) a podíl žáků studujících obory s maturitní zkouškou (63,8 %) byl mezi kraji čtvrtý nejnižší. Zatímco studium oborů s výučním listem bylo dominantou chlapců (69,1 %), u středoškolského odborného studia s maturitní zkouškou převažovaly dívky (55,4 %).

Všechny typy středoškolského odborného studia byly realizovány v naprosté většině ve formách denního studia. U středního vzdělávání s výučním listem se jednalo o 98,3% podíl žáků studujících v denní formě studia, o něco menší podíl byl zaznamenán u žáků oborů s maturitní zkouškou (92 %).

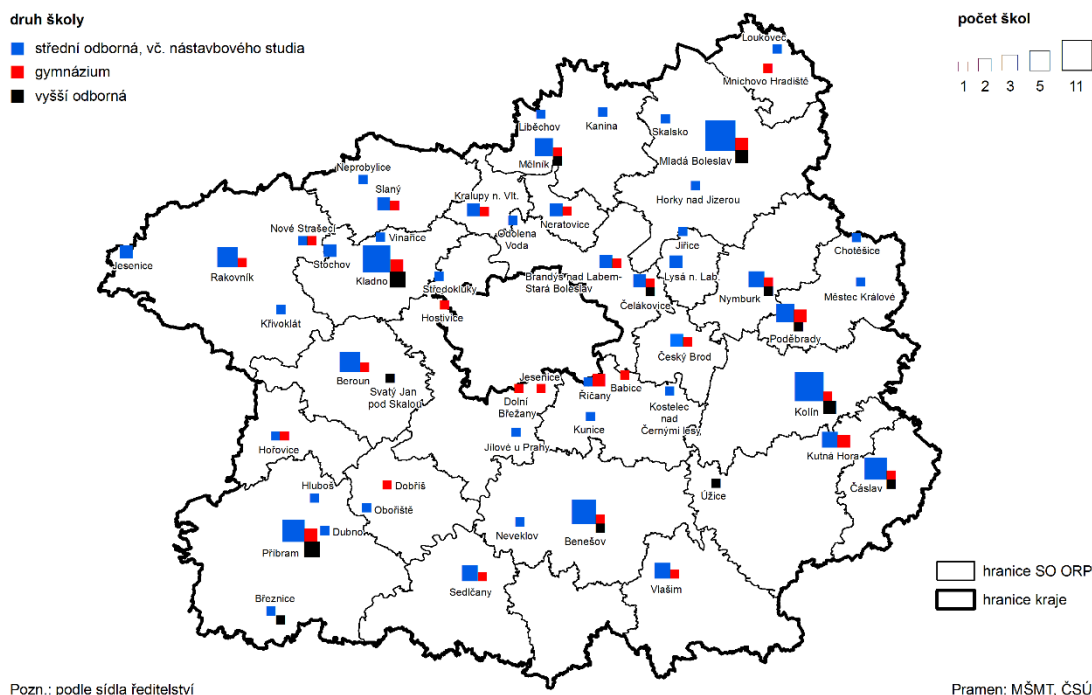
Tab. 2.8. Střední školy vyučující obory nástavbového studia

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	4 082	4 389	4 323	4 350	3 953	3 282	3 056	2 771	2 458	2 134
z toho dívky (%)	43,6	44,8	46,5	46,1	45,9	46,8	45,0	44,1	42,0	42,7
z toho v denní formě vzdělávání (%)	52,5	47,6	45,4	44,7	45,2	47,0	46,5	46,2	46,7	47,9
Nově přijatí do 1. ročníku	2 100	2 327	2 089	2 144	1 905	1 626	1 588	1 417	1 199	1 104
Absolventi	1 240	1 246	1 201	781	854	721	561	375	346	.

Středočeský kraj vykázal ve školním roce 2016/2017 celkem 2 134 žáků nástavbového studia, přičemž v roce 2007/2008 to byl téměř dvojnásobek (4 082). Pokles na téměř polovinu byl zaznamenán rovněž v případě nově přijatých žáků do prvního ročníku nástavbového studia (z 2 100 na 1 104) a pokles na téměř čtvrtinu v případě absolventů (z 1 240 na 346). Zatímco před deseti lety převažovala denní forma studia (52,5 %), ve školním roce 2016/2017 převažovaly s 52,1% podílem ostatní formy vzdělávání. Podíl dívek mezi studenty byl u nástavbového studia nižší (42,7 %) než u středních škol jako celku (49,4 %).

Kartogram 2.6. Střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy podle obcí Středočeského kraje ve školním roce 2015/16

Vyšší odborné a vysoké školy

Ve školním roce 2016/2017 bylo ve Středočeském kraji celkem 19 vyšších odborných škol. Studovalo v nich 1 695 studentů, z toho 55,4 % v denní formě vzdělávání. Celkový počet studentů se do školního roku 2010/2011 zvyšoval, v tomto roce přesáhl 3 tisíce studentů, potom ale nepřetržitě klesal až na konečnou hodnotu 1 695 studentů ve školním roce 2016/2017. Kromě tří krajů docházelo k poklesu studentů ve všech krajích, ve Středočeském kraji se jednalo o větší pokles (o 31,6 %) než byl celorepublikový průměr.

Tab. 2.9. Vyšší odborné školy

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Studenti celkem	2 477	2 687	2 960	3 068	2 983	2 759	2 560	2 293	1 930	1 695
z toho ženy (%)	75,4	76,1	76,4	76,3	74,2	72,5	73,3	74,9	76,6	77,7
z toho v denní formě vzdělávání (%)	63,3	56,2	52,6	51,7	51,5	57,6	56,9	57,8	57,3	55,4
Nově přijatí do 1. ročníku	1 004	1 195	1 288	1 253	1 127	1 102	998	883	779	613
Absolventi	545	480	504	589	711	557	592	559	444	.

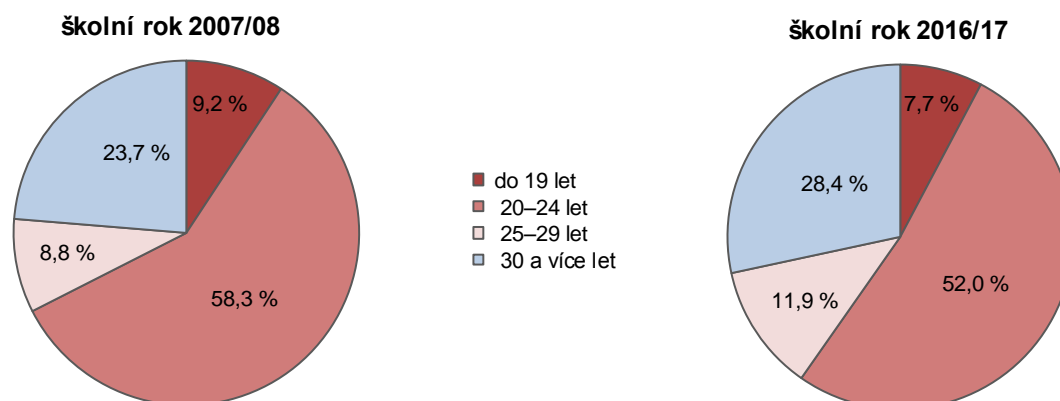
V denní formě vzdělávání studovalo 55,4 % studentů, tento podíl se během posledních deseti let snížil z hodnoty 63,3 %. Ostatní formy vzdělávání (večerní, dálkové, distanční a kombinované studium) využívalo 36,7 % studentů, což byl třetí nejvyšší podíl mezi kraji (po krajích Ústeckém a Vysočině).

Počet nově přijatých studentů do prvního ročníku ve školním roce 2016/2017 byl 613. Do školního roku 2009/2010 docházelo k nárůstu počtu nově přijatých studentů, od roku 2010/2011 však tento počet neustále klesal. Počet absolventů kolísal kolem hodnoty 500, nejnižšího počtu bylo ve Středočeském kraji dosaženo v posledním sledovaném školním roce 2015/2016 (444 absolventů). V průběhu sledovaného desetiletého období se proměnila věková struktura studentů vyšších odborných škol v kraji ve prospěch starších studentů. Snížil se podíl studentů ve věkových kategoriích do 19 let a 20–24 let a zvýšil se podíl studentů ve věku 25–29 let a nad 30 let. Většinu studentů tvořila ve školním roce 2016/2017 věková kategorie 20–24 let (52 %), následovali studenti starší 30 let (28,4 %), dále 25–29 let (11,9 %) a nejméně bylo nejmladších studentů do 19 let (7,7 %). Přičemž před deseti lety byla nejméně početnou skupinou kategorie 25–29 let.

Graf 2.9. Studenti vyšších odborných škol podle věku ve Středočeském kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Věková struktura studentů se výrazně lišila podle forem vzdělávání. Zatímco v denní formě vzdělávání studovaly především mladší věkové kategorie, u ostatních forem vzdělávání naopak převažovaly starší věkové skupiny studující zpravidla při zaměstnání. V denní formě vzdělávání byly ve školním roce 2016/2017 tři čtvrtiny studentů (77,7 %) ve věku 20–24 let a 13 % studentů mladších 19 let. V ostatních formách studia byla většina studentů starší 30 let (57,7 %), následovali studenti ve věku 25–29 let (21,2 %).

Tab. 2.10. Vyšší odborné školy – studenti podle formy vzdělání a věku

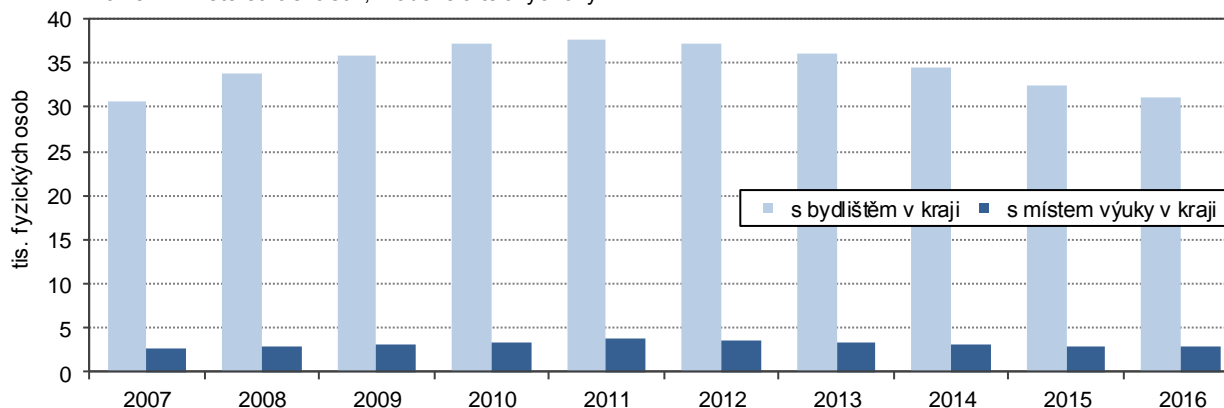
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Studenti v denní formě vzdělávání	1 568	1 509	1 557	1 586	1 536	1 590	1 457	1 326	1 105	939
v tom ve věku (%):										
do 19 let	14,2	17,5	15,0	15,8	13,6	15,3	12,1	12,2	12,9	13,0
20–24 let	81,1	78,0	80,2	79,8	81,4	80,0	82,5	81,3	78,7	77,7
25–29 let	2,5	3,0	3,3	2,1	2,7	2,4	2,4	3,2	3,5	4,5
30 a více let	2,2	1,5	1,5	2,3	2,3	2,3	3,0	3,2	4,8	4,8
Studenti v ostatních formách vzdělávání	909	1 178	1 403	1 482	1 447	1 169	1 103	967	825	756
v tom ve věku (%):										
do 19 let	0,7	1,0	0,7	0,5	0,6	0,7	1,1	0,5	1,0	1,2
20–24 let	18,9	16,2	16,2	16,3	17,9	17,3	17,6	20,2	21,6	20,0
25–29 let	19,7	18,4	18,2	16,1	16,0	16,5	17,8	19,1	17,7	21,2
30 a více let	60,7	64,3	64,8	67,1	65,4	65,5	63,6	60,2	59,8	57,7

Nejvíce vyšších odborných škol bylo v okrese Příbram (4) a Kladno (3), naopak žádná škola nesídlila v okresech Praha-západ a Rakovník. Nejvyšší počet studentů zaznamenaly okresy Příbram (389), Kutná Hora (222) a Kladno (219).

Graf 2.10. Studenti veřejných a soukromých vysokých škol (státního občanství ČR) ve Středočeském kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ve Středočeském kraji sídlily v roce 2016 dvě soukromé vysoké školy. Kromě Karlovarského kraje, který neměl žádnou vysokou školu, byl Středočeský kraj jediným krajem, kde nesídlila žádná veřejná vysoká škola. Soukromé vysoké školy mělo celkem osm krajů, ve Středočeském kraji se jednalo o 2 vysoké školy: Academia Rerum Civilium - Vysoká škola politických a společenských věd, s.r.o. – Kolín a ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA o. p. s. – Mladá Boleslav.

Tab. 2.11. Veřejné a soukromé vysoké školy – studenti státního občanství ČR

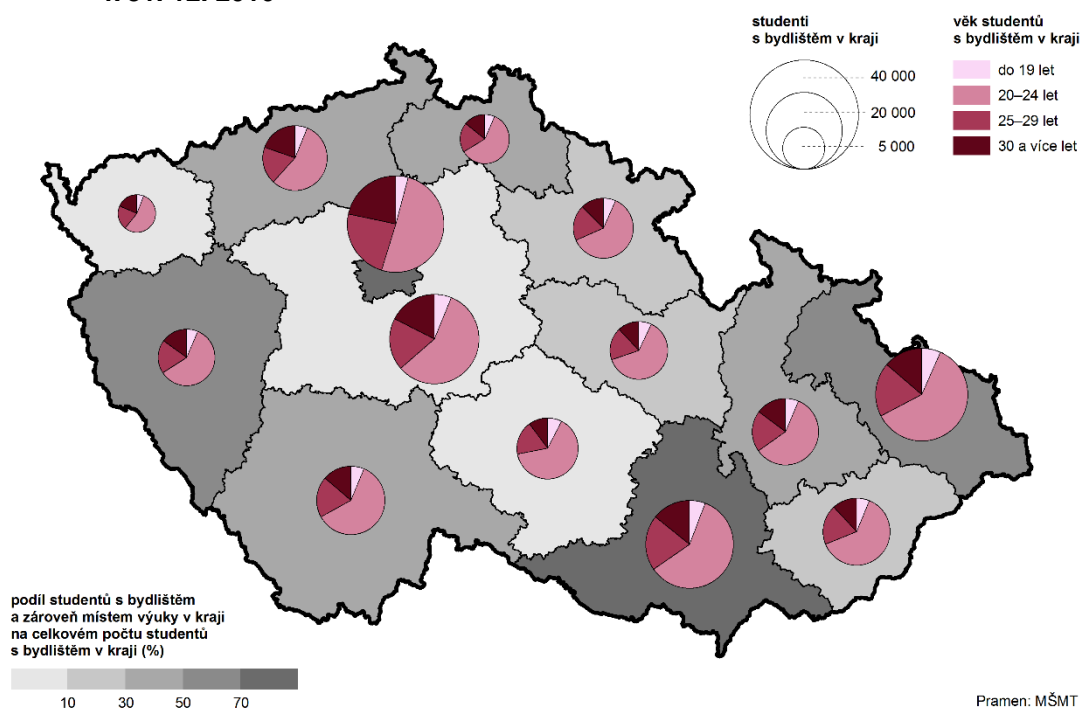
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Studenti státního občanství ČR¹⁾	30 708	33 717	35 933	37 091	37 738	37 158	36 080	34 374	32 437	31 023
z toho ženy (%)	55,4	56,1	56,7	57,0	57,1	57,5	57,2	57,4	56,8	57,0
z toho v prezenční formě studia (%)	71,4	69,0	68,3	68,6	69,0	70,1	71,3	71,3	71,4	71,2
v tom podle typu studijního programu (%):										
bakalářský	62,8	65,1	65,4	65,5	64,7	64,4	63,6	61,9	61,2	60,5
magisterský	18,3	13,3	10,3	8,5	7,6	7,0	7,2	7,4	7,9	8,1
magisterský navazující	14,5	17,6	20,3	22,1	23,6	24,2	24,6	25,9	25,9	26,3
doktorský	5,2	5,1	5,0	5,0	5,1	5,2	5,3	5,5	5,8	5,8
v tom ve věku (%):										
do 19 let	7,8	7,2	6,9	7,2	6,6	6,5	6,0	5,7	5,8	6,2
20–24 let	57,0	56,6	55,9	56,3	56,8	58,0	58,9	58,8	58,5	57,4
25–29 let	18,8	18,0	17,6	17,4	17,5	17,3	17,6	17,9	18,1	18,9
30 a více let	16,5	18,2	19,6	19,2	19,0	18,3	17,4	17,6	17,6	17,6

¹⁾ s bydlištěm v kraji; ve fyzických osobách, tj. každý student je uveden jen jednou, celkový počet studentů tak nemusí souhlasit se součty za jednotlivé typy studijních programů

Veřejné vysoké školství bylo ve Středočeském kraji zastoupeno jednou fakultou pražské vysoké školy – Českého vysokého učení technického, jednalo se o Fakultu biomedicínského inženýrství v Kladně.

Kartogram 2.7. Studenti veřejných a soukromých vysokých škol (státního občanství ČR) podle krajů k 31. 12. 2016

Ve Středočeském kraji studovalo v roce 2016 celkem 3 245 vysokoškolských studentů, což byl po Karlovarském kraji a Kraji Vysočina třetí nejnižší počet. Vysokoškolských studentů, kteří měli trvalé bydliště ve Středočeském kraji, bylo v roce 2016 celkem 31 023. Mezi lety 2007 a 2011 docházelo k nárůstu počtu studentů, od roku 2012 však počet vysokoškolských studentů s trvalým bydlištěm v kraji klesal. Ženy tvořily

57 % studentů, jejich podíl se během deseti let nepatrně zvýšil. Většina studentů využívala prezenční formu studia (71,2 %), tento podíl zůstal v celém sledovaném období přibližně na stejné úrovni.

Středočeský kraj se vyznačoval ve srovnání s ostatními kraji vyšším podílem dálkového studia, a to jak v případě studentů s místem studia v kraji, tak i u studentů s trvalým pobytem v kraji.

Většina vysokoškolských studentů s trvalým pobytem ve Středočeském kraji byla v roce 2016 zapsána v bakalářském programu, tento podíl se snížil z maxima 65,5 % v roce 2010 na 60,5 % v roce 2016. Podíl studentů magisterských programů činil na konci sledovaného období 34,4 %. Vzrostl podíl studentů doktorských programů na 5,8 % v roce 2016.

Věkové složení vysokoškolských studentů s trvalým pobytem ve Středočeském kraji zůstávalo ve sledovaném období přibližně stejné. Hlavní skupinu tvořili studenti ve věku 20–24 let (57,4 %) a 25–29 let (18,9 %). Středočeský kraj se vyznačoval vyšším podílem starších studentů. Podíl středočeských studentů starších 30 let (17,6 %) byl mezi kraji čtvrtý nejvyšší.

Malá nabídka možností vysokoškolského studia ve Středočeském kraji se odrazila v nízké hodnotě podílu studentů s bydlištěm a zároveň místem výuky v kraji na celkovém počtu studentů s bydlištěm v kraji. Tento podíl byl v roce 2016 mezi kraji nejnižší (3,3 %). Naopak nejvyššího podílu bylo dosaženo v Praze (87,5 %).

Tab. 2.12. Veřejné a soukromé vysoké školy – absolventi státního občanství ČR

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Absolventi státního občanství ČR¹⁾	5 237	6 577	7 453	8 210	8 867	9 016	8 908	8 708	8 332	7 837
z toho ženy (%)	57,2	59,5	60,1	61,7	63,1	62,7	63,2	62,7	61,7	62,1
z toho v prezenční formě studia (%)	75,6	73,2	72,1	69,2	69,7	69,3	69,2	70,4	72,5	74,1
v tom podle typu studijního programu (%):										
bakalářský	52,4	55,3	56,4	58,3	58,8	56,8	57,7	57,2	56,0	55,0
magisterský	27,6	21,0	14,4	10,0	7,7	6,5	4,5	5,1	4,2	5,0
magisterský navazující	16,6	21,5	26,8	29,6	31,8	34,6	35,9	36,0	37,9	38,0
doktorský	3,4	2,3	2,4	2,2	1,9	2,1	2,0	1,8	2,0	2,1

¹⁾ s bydlištěm v kraji; ve fyzických osobách, tj. každý absolvent je uveden jen jednou, celkový počet absolventů tak nemusí souhlasit se součty za jednotlivé typy studijních programů

Počet absolventů vysokých škol s trvalým bydlištěm ve Středočeském kraji rostl do roku 2012, od roku 2013 pak docházelo k poklesu na 7 837 absolventů v roce 2016. V prezenční formě vystudovaly tři čtvrtiny absolventů (74,1 %), ženy z toho tvořily 62,1 %. V bakalářském programu ukončilo v roce 2016 v kraji studium 55 % absolventů, v magisterském programu to bylo 43 % a v doktorském 2,1 %.

Domovy mládeže, internáty, stravovací zařízení

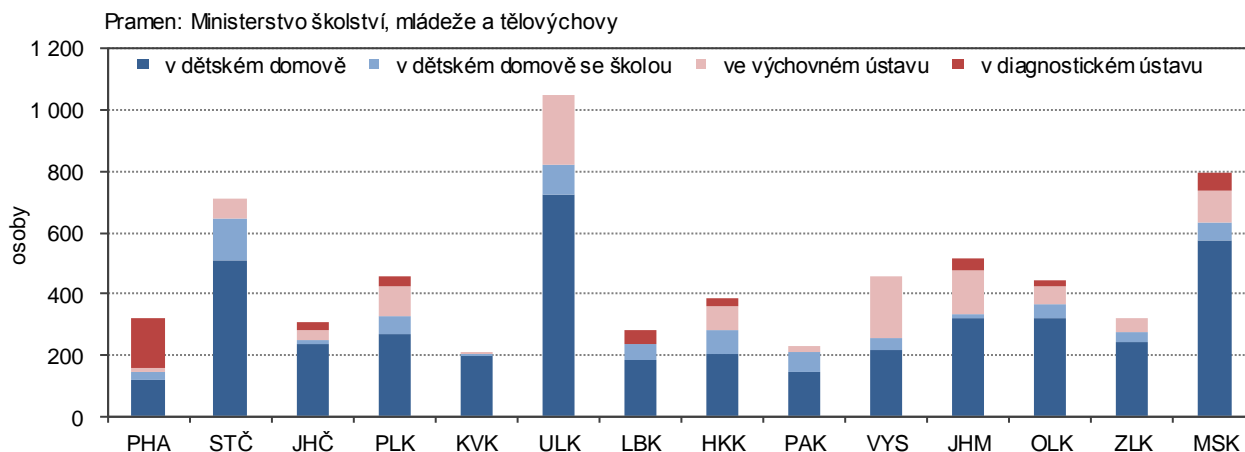
Počet ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže činil ve školním roce 2016/2017 téměř tři tisíce (2 959). Téměř všichni byli žáci středních škol (93,6 %), dále se jednalo o studenty vyšších odborných škol (6,2 %). Zastoupení jednotlivých pohlaví bylo vyrovnané, polovinu tvořily dívky a polovinu chlapci. Na celkovém počtu dětí, žáků a studentů ubytovaných v domovech mládeže celé České republiky se Středočeský kraj podílel z 8,5 %. V internátech bylo v kraji ubytováno 130 dětí, žáků a studentů, přičemž 53,1 % bylo studentů středních škol a 46,9 % žáků základních škol. Většina z toho byli chlapci, dívky tvořily dvě pětiny. Na celkovém počtu dětí, žáků a studentů ubytovaných v internátech celé České republiky se Středočeský kraj podílel pouze z 5,7 %.

V rámci školských zařízení je umožněno žákům školní stravování, kterého využívala většina žáků a studentů ve Středočeském kraji. Využití školního stravování přitom klesalo s rostoucím věkem žáků a studentů. Podíl dětí mateřských škol, které využily ve školním roce 2016/2017 stravování, byl 98,5 %. U žáků základních škol včetně nižších ročníků gymnázií byl podíl stravujících se 85,1 % a u středoškoláků se jednalo o těsně nadpoloviční podíl 53,5 %. U studentů vyšších odborných škol už převažovali ti, kteří školní stravování nevyužívali, přičemž podíl těch, kteří se ve škole stravovali, byl pouze 37,1 %.

Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy – dětské domovy, dětské domovy se školou, diagnostické ústavy, výchovné ústavy

Ve školním roce 2016/2017 bylo ve Středočeském kraji 24 zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Jednalo se o 18 dětských domovů, 4 dětské domovy se školou a 2 výchovné ústavy. Diagnostický ústav se ve Středočeském kraji nenacházel. Celkem bylo v těchto zařízeních umístěno 711 dětí, což byl mezi kraji třetí nejvyšší počet po krajích Ústeckém a Moravskoslezském. V dětských domovech se nacházelo 507 dětí, v dětských domovech se školou 136 dětí a ve výchovných ústavech 68 dětí. Počet dětí v dětských domovech se školou byl mezi kraji nejvyšší. Podíl dívek v zařízeních byl zhruba třetinový (35,9 %).

Graf 2.11. Děti a mládež v zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy podle krajů ve školním roce 2016/17

V rámci dětských domovů tvořily většinu děti, které plnily povinnou školní docházku (64,5 %). Tento podíl byl nejvyšší mezi kraji. Jednou čtvrtinou (24,5 %) byly zastoupeny děti, které povinnou školní docházku ukončily a 11 % dětí bylo před zahájením povinné školní docházky. Ve středočeských dětských domovech pobývaly ve školním roce 2016/2017 děti v průměru 313 dní, což byl po Ústeckém a Královéhradeckém kraji třetí nejnižší počet dní.

Graf 2.12. Děti a mládež v dětských domovech podle vztahu k povinné školní docházce (PŠD) a krajů ve školním roce 2016/17

